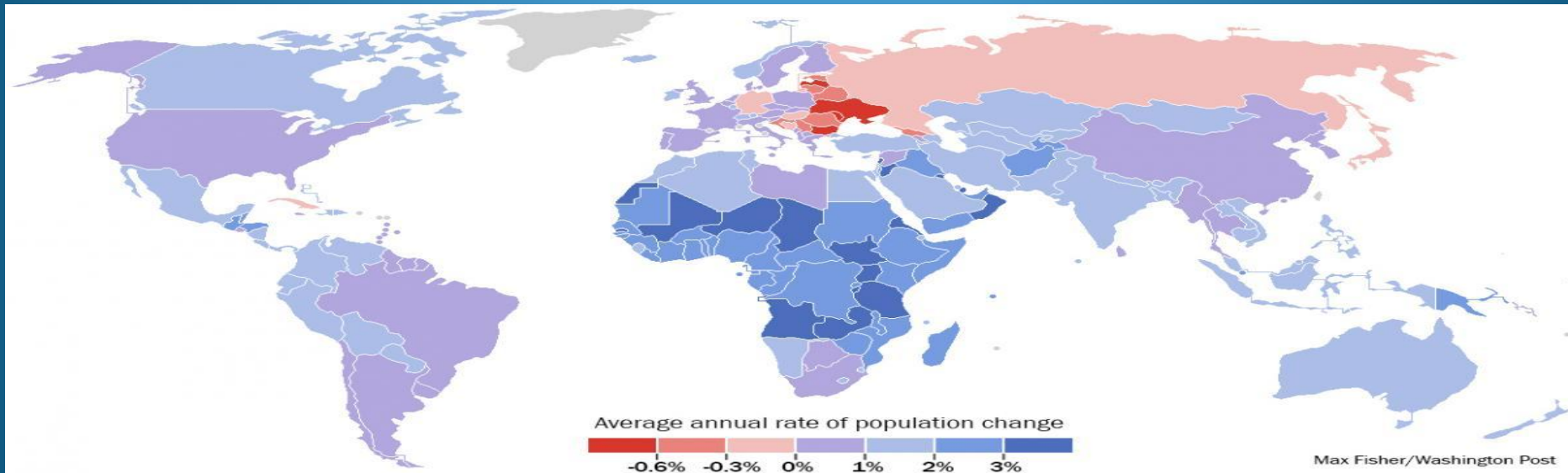

Самостійна робота №1

Тема: Структура населення світу. Трудові ресурси.

Мета: Надбання навичок і умінь працювати з підручником та довідковою літературою.

Виконав студент 131-ї групи
Міненко Ігор

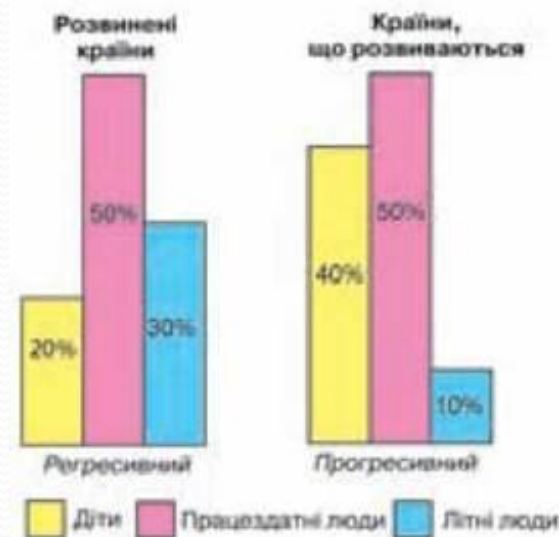
План:

1. Статева структура населення світу.
2. Вікова структура населення світу.
3. Релігійна структура населення світу.
  - а) основні релігії
  - б) локальні релігії
4. Трудові ресурси.

1. Статова структура населення світу

Статевий склад характеризує співвідношення чисельності чоловіків і жінок у структурі населення. Формується під впливом процесів народжуваності, смертності, міграцій і війн (оскільки втрати у війнах особливо значні серед чоловіків). У цілому в світі чоловіків більше, ніж жінок на 34 млн. осіб. Найбільша різниця між кількістю чоловіків і жінок спостерігається в країнах Південної Азії і Китаї і становить приблизно 70 млн. У переважній більшості економічно розвинутих країн (країни Європи, США, Канада, Японія) жінок навпаки значно більше, ніж чоловіків. Це зумовлюється різними рівнями смертності чоловіків і жінок. У переважній більшості країн світу тривалість життя жінок більша, ніж чоловіків (у більшості країн Європи, в Японії, США, Канаді, Австралії — на 5—8 років). Лише в Індії, Пакистані, Бангладеш, Іраку, Непалі, Бутані, Буркіна-Фасо, Папуа-Новій Гвінеї тривалість життя жінок менша. По світу в цілому середня тривалість життя жінок на 2,7 років більша, ніж чоловіків (у Північній Америці — на 7,4, Латинській Америці — на 4,8, Африці — на 3,1).

Істотно відрізняється статева структура населення в сільській і міській місцевостях. У економічно розвинутих країнах чоловіків у сільській місцевості більше, ніж жінок, оскільки в умовах високо механізованого сільського господарства основні роботи виконуються чоловіками, а частина жінок переселяється в міста для роботи в сфері послуг. Протилежна картина спостерігається в країнах, що розвиваються, де швидко зростаючі міста притягають значне число мігрантів-чоловіків

2. Вікова структура населення світу.

Розподіл населення за віком пов'язаний з особливостями і динамікою його відтворення і міграцією. Вікова структура впливає майже на всі демографічні показники, особливо на загальні коефіцієнти народжуваності та смертності, на частку економічного населення тощо. За економічною ознакою населення поділяють на допрацездатне, працездатне, післяпрацездатне. Межі вікових груп встановлюються на основі трудового законодавства, місцевих традицій тієї чи іншої країни. За біологічною ознакою виділяють такі вікові групи: до 15, 15-49, 50 і більше років. Особливо виділяються вікова група жінок у фертильному віці (15-49 рр.), коли жінка може народжувати дітей.

На базі співвідношення різних вікових груп визначають три типи вікових структур населення: прогресивний (що розвивається), стаціонарний (стабілізований), регресивний (що деградує). Вважається, що прогресивним є такий тип популяції населення, коли його чисельність у віці до 15 р. становить понад 25%, а 50 років і більше — менше 25%.

Країни Європи наближаються до регресивного типу у зв'язку зі зростанням частки осіб старших вікових груп. Показник "молодості", тобто різниця між показниками молодшої та старшої вікових груп, найменший у: талії (-1,5 %), Німеччині (0,9 %), Норвегії (3,6 %), Франції (4 %), Угорщині (3,6 %), Україні (9,2 %), Білорусі, Росії (57,0).

У більшості країн Азії і Африки вікова структура молода. "Молодість" характерна для Лівії, Гани (47,6 %), Ефіопії (45,2 %), Того, Замбії (42,2 %), Сирії (41,9 %), Мадагаскару (41 %).

Зараз у світі найчастіше застосовується поділ населення на три вікові типи: до 15 (або до 19 р.) — діти і юнаки; 15-64 (або 20-59 рр.) — молодь дорослі; більше 65 (або 60 р.) — люди похилого віку.

Розподіл населення світу за віком, 2001, %

Регіони	Вікові групи			Показник "молодості", %
	0-14 рр.	15-64 рр.	65 р. і більше	
Африка	43	54	3	40
Америка	28	64	8	20
Азія	30	64	6	24
Європа	18	67	15	3
Океанія	25	65	10	15
Увесь світ	30	63	7	23

3. Релігійна структура населення світу.

Релігія (від лат. religio — побожність) — система вірувань і ритуалів, за допомогою яких група людей пояснює та реагує на те, що вважає надприродним і священним. Вона значною мірою зумовлює мораль і етику, світосприймання й мету життя, культурний клімат суспільства й соціальні відносини, характер і типи економічного розвитку.

Релігійний склад населення світу має таку структуру: приблизно 1800 млн. осіб — християни, 900 млн. — мусульмани, 700 млн. — індуїсти, 300 млн. — буддисти, 180 млн. — конфуціанці, 90 млн. — синтоїсти, 30 млн. — даосисти, 13 млн. — іудаїсти.

Із християн найчисленніші — католики (1000 млн. осіб), за ними — протестанти (570 млн.). Православні разом із послідовниками інших східних церков налічують приблизно 155 млн. осіб.

Християнська цивілізація — найпоширеніша в світі. Вона охоплює Європу, Америку, Австралію, значну частину Африки та Азії. Її духовним підґрунтям є християнство (християнська релігія з канонами життя й діяльності людей). Християнство виникло в I ст. н. е. у східній частині Римської імперії, а далі — й по всьому світі.

Виникнення й поширення християнства пов'язане з образом Ісуса Христа, який своїми стражданнями й смертю, згідно з християнським ученням, спокутував гріхи людства.

Ісламська цивілізація порівняно молода. Вона розпочала свій переможний поступ на початку VII ст. з Аравійського півострова на країни Близького Сходу, Північну Африку, а далі — в інші регіони світу. Підвалина її духовності — ісламська релігія з догмами й канонами життя та діяльності суспільства.

Індійська цивілізація склалася в Південній Азії на засадах системи релігійних учень, відомих як індуїзм. Його прихильники — більшість населення сучасної Індії (а також частково Непалу, Шрі-Ланки та Малайзії). Пов'язаний із вшануванням богів Брахми, Вішну, Шиви. Найважливіші догмати — вчення про одвічну соціальну первинність (касти), переселення душ і відплату за земне життя. Для індуїзму характерні поклоніння деяким тваринам (корові, мавпі), вшанування окремих річок (Ганг).

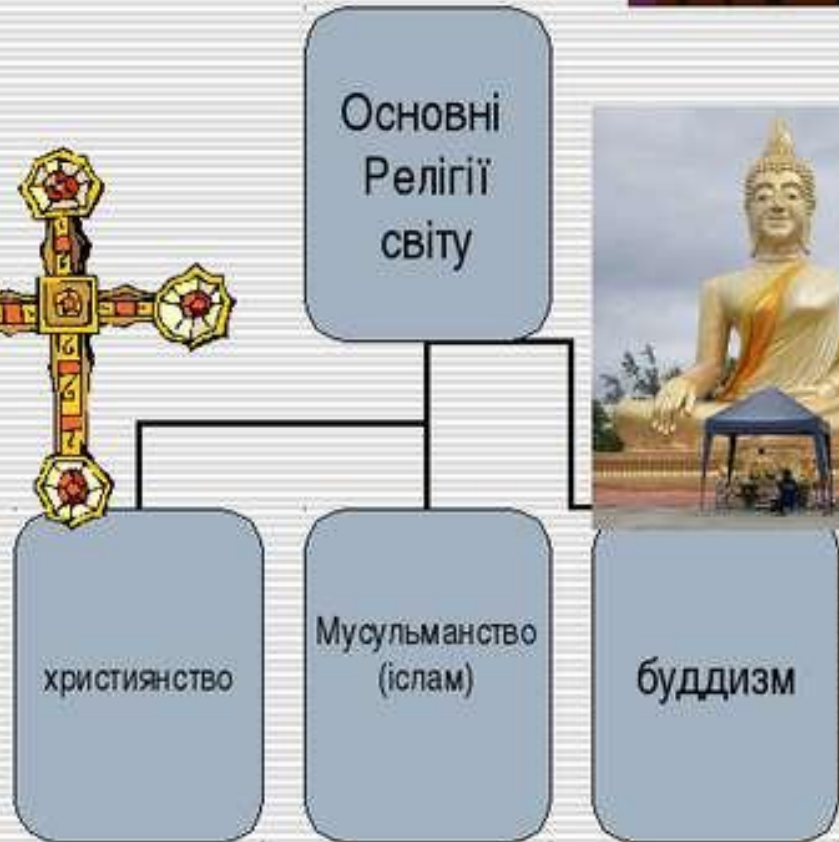
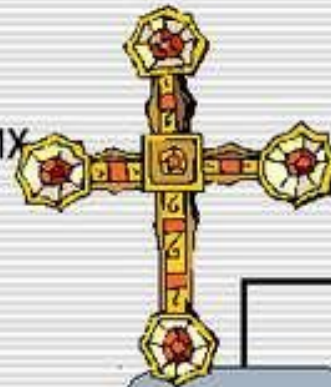
З індуїзмом та індуїстською цивілізацією взагалі тісно пов'язаний буддизм, що виник у VI—V ст. до н. е. в Індії як опозиція до кастового ладу та його ідеології — брахманізму. Основні догмати вчення Будди про рівність усіх людей у стражданні та їхнім праві на спасіння, про перевтілення живих істот. Буддизм поширений у Шрі-Ланці, країнах Індокитаю, Японії, Кореї, частково в Китаї, Монголії.

релігії світу

- 34 % - християни;
- 20 % - мусульмани;
- 14 % - індуїсти;
- 4 % - послідовники етнічних релігій;
- 6 % - буддисти;
- 2 % - послідовники нових релігій;
- 0,2 % - іудеї;
- 0,8 % - послідовники інших релігій.

Релігії поділяють на основні та локальні

До основних відносяться:

- **Буддизм**. Найдревнішою з трьох світових релігій є буддизм, який існує понад 2500 років. Буддизм виник у північній частині півострова Індостан, у долині ріки Ганг у VI-V столітті до н.е., тобто на п'ять століть раніше від християнства і на дванадцять століть раніше від ісламу. Буддизм відіграв важливу роль у культурно-історичному розвитку людства, він продовжує здійснювати значний вплив на спосіб життя значної частини населення Японії, Шрі-Ланки, Бірми, Таїланду, Китаю, Монголії та інших країн Південної, Східної та Південно-Східної Азії. У світі, за різними підрахунками, нараховується від 300 до 600 млн. буддистів.

Буддизм - це грандіозний соціокультурний комплекс, що включає як релігійний світогляд і культ, так і філософські та етичні погляди, традиції і звичаї, специфічні жанри мистецтва, духовні практики та ставлення до світу.

Християнство — найбільш поширена і одна з найбільш розвинених релігійних систем сучасного світу. Християнство багатьма своїми коренями сягає в культуру стародавнього Сходу, звідки черпало свій багатий догматичний і ритуальний потенціал. Однак це саме та єдина релігія (якщо не враховувати її поділу на численні церкви, віросповідання, секти), яка характерна саме для західного світу на противагу східному з його дуже різними релігійними системами.

Послідовники Ісуса Христа — християни — вірять в єдиного Бога, який виступає в трьох іпостасях: Бога-Отця, Бога-Сина, Бога-Духа Святого (Свята Трійця). Бог — першопочаткова, безпричинна Істота, яка існує вічно і не має початку в часі. Бог-Отець Своїм Словом створив весь видимий і невидимий нами світ. Бог-Син (Логос, Слово) народився від Отця до початку часів, тобто Син спів вічний Отцю.

Священна книга християн — Святе Письмо — Біблія складається з двох частин: Старого Заповіту і Нового Заповіту. Старий Заповіт включає в себе 50 книг (православні вважають канонічними 39, а католики та протестанти — всі 50). У Новому Заповіті 27 книг.

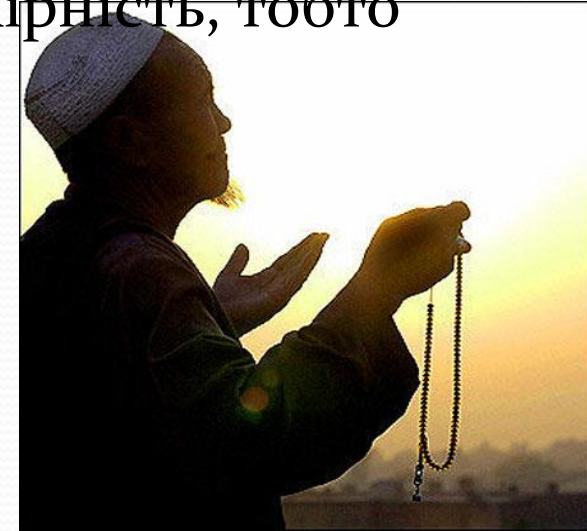
Християни вірять в існування пекла і раю, де, відповідно, грішники і праведники проводять своє загробне життя.

- Іслам - наймолодша зі світових релігій; зелений прапор є символом молодості та вічності цієї релігії. Іслам виник на початку VII ст. н.е. на Аравійському півострові, який населяли арабські племена. Він формувався на ґрунті родоплемінного культу найвпливовішого племені Західної Аравії - *курайшитів*, релігійний та адміністративний центр якого був Мецці, племінним богом яких був Аллах (араб. аль-Іллах). Остаточно ж іслам як релігія з розвиненою міфологією, канонічними текстами, ритуалами сформувався вже за межами Аравії: в Ірані, Сирії, Єгипті, тобто в країнах, що мали до часів Середньовіччя багату культурну спадщину. Іслам є другою (після християнства) за кількістю послідовників світовою *монотеїстичною* релігією, на якій ґрунтується культура численних народів Сходу. Його сповідують до 1 млрд. осіб більш ніж у 120 країнах світу. У 28 країнах іслам визнано державною релігією - таких як Єгипет, Іран, Ірак, Кувейт, Об'єднані Арабські Емірати, Пакистан тощо. Значна кількість мусульман живе в окремих країнах Європи.

Процес формування ісламу пов'язаний із діяльністю реальної історичної особи - пророка Мухаммеда бен Абд Аллаха (570-632), з роду хашим племені курайш. У 616 році Мухаммед, будучи впевненим, що він є Божий обранець, виступив із проповіддю нової монотеїстичної релігії серед мешканців Мекки, яку назвав *ісламом* (у перекладі з арабської - покірність, тобто покірність волі Аллаха).

Локальні релігії.

Локальні релігії – це складний комплекс ідей, які виражають інтереси конкретного етносу і переплетені з його національною культурою, традиціями, звичаями, ментальністю, тобто це не лише черговий етап у розвитку певного релігійного комплексу, а й характеристика особливостей релігійності того чи іншого етносу. Більшість дослідників пов'язують з'яву цього типу релігій із розладом родоплем'яного устрою і становленням класового суспільства, нового типу об'єднання людей у формі держави. Виникають локальні релігії в межах окремих народів і до того ж не завжди одночасно. З'ява одних датується IV тисячоліттям до н.е., а інших – XX ст. н.е. Формуються локальні релігії із суспільних умов існування конкретного етносу, який є їхнім творцем. Тому такі релігії далекі від подібності не лише за окремими елементами, а й за духом, за часом виникнення, за типом відношення до трансцендентного, за змістом віровчення і за культовими формами.

4. Трудові ресурси.

Трудові ресурси та економічно активне населення. Термін «трудові ресурси» в економічній і географічній науці використовують для позначення тієї частки населення країни, яка має необхідний фізичний розвиток, розумові здібності і знання, що дають змогу брати участь у суспільно-корисній праці. Трудові ресурси - працездатне населення у працездатному віці (винятком є інваліди, що не працюють, і «пільгові» пенсіонери) (мал. 60). До них належать і особи, які старші чи молодші працездатного віку, але беруть участь у суспільному виробництві, тобто працюють (пенсіонери і підлітки до 16 років). Якщо у визначенні нижньої межі працездатного віку між країнами істотних відмінностей немає (зазвичай 16 років), то верхня межа значно варіює і різниця досягає 20 років. Це пояснюється різною середньою тривалістю життя населення країни, а також її матеріальними можливостями щодо забезпечення пенсіями людей похилого віку. Так, у більшості країн світу верхня межа працездатного віку сягає 60-65 років, у ряді країн Азії, Африки пенсійний вік становить 50 років, а в країнах з високою тривалістю життя (Данія, Швеція) - 67 і навіть 70 років (Норвегія). У багатьох країнах світу немає різниці між віком виходу на пенсію чоловіків і жінок.

Економічно активне населення - це не всі люди працездатного віку, а лише ті, хто дійсно бере участь у суспільному виробництві чи бажає бути його учасником.

Викоритсані джерела:

<http://subject.com.ua/geographic/maslyak/258.html>

http://subject.com.ua/geographic/ekonomichna_socialna/19.html

<http://studopedia.org/10-169765.html>

<http://www.ukr.vipreshebnik.ru/religieznavstvo/2310-lokalni-religiji.html>

<http://pidruchniki.com/18980826/kulturologiya/islam>

http://pidruchniki.com/17950726/kulturologiya/svitovi_religiyi

<http://subject.com.ua/textbook/geography/10klas/28.html>